مبتلایان به بیماری زمینه‌ای امسال به حج نمی‌روند

علیرضا رشیدیان، رئیس سازمان حج و زیارت گفت: درصورت تداوم بحران کرونا، افرادی که دارای ریسک و بیماری‌های زمینه‌ای و مشکلات سنی هستند امسال به سفر حج فرستاده نمی‌شوند و اعزام آنها به سال بعد موکول خواهد شد. وی با بیان این‌که امیدواریم تا شروع فصل گرما اپیدمی بیماری کووید-۱۹ کاهش یابد، افزود: براساس تفاهمی که با عربستان امضا کردیم در سال جاری ۸۷ هزار و ۵۵۰ نفر اعم از زائر و کارگزار از جمهوری اسلامی ایران به سفر حج اعزام می‌شوند. / جام جم دیلی

تامین ۱۰۰۰ تخت آی‌سی‌یو برای مراکز درمانی

مهدی یوسفی، رئیس هیات امنای صرفه‌جویی ارزی در معالجه بیماران گفت: ۵۱۰۸ تخت بستری و حدود هزار تخت آی سی یو و ۱۲۸۸ عدد تشك مواج تا پایان سال ۹۸ به مراکز درمانی تحویل داده شده است. وی افزود: از این تعداد ۸۷۷ تخت بستری و ۲۲۹ تخت آی سی یو و ۵۷۸ عدد تشك مواج نیز با شیوع کووید-۱۹ در همان اسفند ۹۸ تحویل مراکز دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور شد. / جام جم دیلی

دیروز نمایندگان مجلس و حتی وزیر بهداشت فاصله ایمنی را رعایت نکردند/ عکس: خانه ملت

درحالی‌که تعطیلی یك‌ماهه برای مقابله با کرونا منتفی شد، اظهارنظرهای مختلف مسؤولان مردم را سرگردان کرده است

بحران تصمیم

مریم خباز
جامعه

طرح سه‌فوریتی تعطیلی یك‌ماهه کشور از دستورکار مجلس خارج شد. این شاید مهم‌ترین اتفاق دیروز مجلس باشد؛ مجلسی که تقریبا ۴۰ روز تعطیل بود و روز پیش با کلی حاشیه و حرف و حدیث دوباره شد همان مجلس همیشگی، البته مجلسی پر از گلایه؛ گلایه از هر آنچه که به کرونا و تصمیمات اتخاذشده ربط دارد.

طرح سه‌فوریتی تعطیلی یك‌ماهه کشور که نوعی قرنطینه سراسری را هدف گرفته بود و می‌خواست کشور را به مدت یك‌ماه در سکونی یکپارچه قرار دهد البته سر و صدایش فقط دیروز بلند شد و تا قبل از آن خبر چندانی از آن نبود. حتی روز هفدهم فروردین سخنگوی هیات‌رئیسه مجلس به خبرنگاران گفت که این طرح اعلام وصول نشده و با این اظهارنظر از اهمیت و حساسیت آن کاست.

در فضای مجازی و در توییتر که مسؤولان مختلف ما را عادت داده‌اند تازه‌ترین اظهارنظرهایشان را در آن ببینیم، اما ماجرای دیگری شکل گرفت چون طیبه سیاوشی جزئیاتی از این طرح سه‌فوریتی اعلام کرد که نشان می‌داد اگر تصویب شود همه امورات کشور به‌جز مواردی محدود تعطیل شده و به خوابی یك‌ماهه فرو خواهد رفت.

این نماینده مجلس نوشته بود همه مراکز دولتی، عمومی و خصوصی به‌جز هیات دولت، ستاد مرکزی قوه قضاییه، مجلس، ارگان‌های نظامی، حاکمیتی و رفاهی تعطیل خواهند شد و توضیح داده بود هزینه‌های ناشی از این تعطیلی سراسری از محل فروش بنزین آزاد، برداشت از صندوق توسعه ملی و کمك بانك جهانی تامین خواهد شد.

دیروز معلوم شد این طرح سه‌فوریتی، پیشنهاد عبدالکریم حسین‌زاده، رئیس فراکسیون حقوق شهروندی مجلس (با پشتوانه ۸۰ امضا) است؛ نماینده‌ای که در صحن علنی مجلس نیز تا توانست از این طرح و تعطیلی یك‌ماهه‌ای که زاییده آن است دفاع کرد.

استناد وی به اصل ۷۹ قانون اساسی بود؛ اصلی که به دولت حق می‌دهد با تصویب مجلس، محدودیت‌های موقتی را در شرایط اضطراری اعمال کند. در جریان جلسه علنی دیروز خانه ملت اما همین اصل محملی برای عقیم‌ماندن طرح پیشنهادی شد، تا جایی که علی ادیانی نسبت به این طرح اخطار داد و آن را نه‌تنها مغایر اصل ۷۹ بلکه متضاد با سه اصل دیگر قانون اساسی نیز معرفی کرد.

مخالفان و موافقان چه گفتند؟

مشت علی ادیانی، نماینده مجلس برای مخالفت پر بود. او گفت طرح مجلس برای تعطیلی یك ماهه کشور مغایر اصل ۷۹ است، چون درباره این تعطیلی باید دولت لایحه بدهد نه مجلس طرح. همچنین طرح پیشنهادی مغایر اصل چهارم قانون اساسی است و نیز مخالف اصل ۷۵ قانون اساسی که می‌گوید مجلس نباید طرحی ارائه دهد که هزینه‌های دولت را بدون مشخص شدن منابع مالی مطمئن، افزایش دهد. در لابه‌لای صحبت‌های وی اشاره‌ای نیز به مغایرت طرح پیشنهادی با اصل ۱۷۶ قانون اساسی شد، اصلی که از یك‌سو تعطیلی بی‌حد و حصر را غیرمجاز می‌داند و از سوی دیگر محدود کردن حقوق شهروندان را.

این مخالفت دیروز با مخالفت شادمهر کاظم‌زاده، نماینده دهلران در مجلس نیز تقویت شد. نماینده‌ای که تعطیلی یك ماهه کشور را خودکشی از ترس مرگ توصیف کرد و گفت وقتی طبق گزارش‌ها فقط ۱۸/۵ درصد مشاغل مستقیم و غیرمستقیم تحت تاثیر کرونا قرار گرفته‌اند، دلیلی ندارد ۸۰ درصدی که تحت تاثیر نیستند بی‌دلیل تعطیل شوند. او این تعطیلی را پاك کردن صورت مساله دانست و با طرح این سؤال که هزینه‌های اجرای طرح را از کجا تامین کنیم به کلامش پایان داد.

این استدلال‌ها در نهایت به مذاق مسعود پزشکیان که در غیاب علی لاریجانی، ریاست مجلس را برعهده دارد خوش آمد و طرح سه فوریتی تعطیلی یك ماهه کشور در نطفه خفه شد.

نکته جالب این که ملغی شدن این تعطیلی در حالی اتفاق افتاد که تلاش‌های طراح این طرح و بیان جملات سوزناکش نیز تاثیری بر جو مجلس نگذاشت. حتی جمله‌ای که عبدالکریم حسین‌زاده، خطاب به همکارانش آن هم با سوز و گداز گفت: شما یك ماه است در درون خود گریه می‌کنید و احساس می‌کنید که باید کاری انجام دهید، ولی ما امکان و اختیار مداخله در تصمیمات کشور را نداریم. بارها درخواست قرنطینه کردیم، ولی برای اعمال آن غفلت چند ماهه رخ داد. ما برای حفظ جان ملت و حفظ جان پرستاران باید کاری انجام دهیم، چون نمی‌شود بابت از دست رفتن پرستاران احساس تاسف کرد، ولی در مقابل کاری انجام نداد.

دنیای خاکستری اظهارات متناقض

طرح سه فوریتی تعطیلی یك ماهه کشور و اعمال قرنطینه سراسری ۳۰ روزه درحالی در مجلس بی‌نتیجه ماند که این طرح فارغ از همه اشکالاتی که داشت حاوی یك پیام بود و آن این که کشور کرونا زده ما با این که روزهای طلایی را از دست داده، ولی همچنان به یك اقدام جدی در حوزه پیشگیری و مقابله نیاز دارد.

آمارهای روزانه وزارت بهداشت هر روز از افزایش چندهزار نفری مبتلایان به کرونا و تداوم مرگ و میرها حکایت دارد درحالی که تصمیمات ستاد ملی مقابله با کرونا طوری طراحی می‌شود که انگار جامعه به حالت عادی بازگشته است. بهترین مصداق این ادعا روز شانزدهم فروردین در کشور مشاهده شد، دقیقا در روز بعد از تعطیلات متداول نوروزی، روزی که هجوم مردم و خودروها به خیابان‌ها صحنه‌های هولناکی را رقم زد و بیم شیوع گسترده‌تر بیماری را کلید زد، آن هم فقط به دلیل صدور یك اطلاعیه از سوی هیات دولت.

دولت در اطلاعیه‌اش بازگشت به کار واحدهای تولیدی را مجاز اعلام کرد و همین باعث شد صنوف مختلف این بازگشت به کار را به خودشان بگیرند و روز شانزدهم فروردین چراغ خیلی از کسب و کارها روشن شود.

واحدهای تولیدی درحالی در این اطلاعیه مجوز شروع کار داشتند که هیچ پاسخی برای این سؤال وجود نداشت که اگر تولید آغاز می‌شود چرا سیستم توزیع که مکمل تولید است، نباید به کار بیفتد. این در شرایطی بود که بعد از شانزدهم فروردین تقریبا هر روز رئیس جمهور تاریخی را برای آغاز به کار مجدد کسب و کارها اعلام می‌کرد و عملا ممنوعیت فعالیت مشاغل تا روز بیستم فروردین را که بارها و بارها اعلام شده بود کمرنگ می‌کرد.

در واقع مشاغل در حالی تا روز بیستم فروردین باید تعطیل می‌ماندند که با اعلام رئیس جمهور و تصمیم ستاد ملی مقابله با کرونا قبل از این تاریخ، گروهی از کسب و کارها رسما مجاز به کار شدند و خیلی‌ها هم خودسرانه به خود مجوز کار دادند و هیچ نهاد نظارتی نیز نبود که جلوی این خودسری‌ها را بگیرد.

اکنون نیز که روز ۲۳ فروردین به عنوان روز بازگشایی کسب و کارها در همه استان‌ها به‌جز تهران اعلام شده این پیام به مردم منتقل می‌شود که اوضاع در همه جای کشور خوب است و خطر کرونا رفع شده و باز هم در حالی به کسب و کارهای تهران اجازه بازگشایی از روز سی‌ام فروردین داده شده که این پیام به مردم تهران منتقل می‌شود که اوضاع در تهران نیز حداکثر تا ده روز دیگر عادی می‌شود.

این را بگذارید کنار تاکیدات مکرر معاون بهداشتی وزیر بهداشت و فرمانده مقابله با کرونا در ستاد تهران که می‌گویند وضعیت هیچ نقطه‌ای در کشور از لحاظ ابتلا به کرونا سفید نیست و خطر همه جا جدی است. باز هم این را بگذارید کنار تاکیدات مسؤولان از صدر تا ذیل که همچنان تنها راه قطع زنجیره ابتلا به کرونا را در خانه ماندن می‌دانند و مردم را به قرنطینه خانگی تشویق می‌کنند؛ مسؤولانی که شاید خودشان بی‌خبرند که چه اظهارنظرهای متناقضی دارند و چطور با تصمیمات‌شان جامعه را سردرگم می‌کنند.

ستاد ملی مقابله با کرونا به مشاغل مجوز آغاز کار داده، اما شاید به این توجه نکرده که برای راه افتادن کسب و کارها همین مردمی که دعوت به قرنطینه خانگی می‌شوند باید در فضاهای کاری حاضر شوند و وقتی کسب و کارها شروع به کار می‌کنند معنی‌اش این است که مردم درخانه مانده نیز مجازند به سراغ اینها بروند تا سیستم عرضه و تقاضا بار دیگر به جریان بیفتد.

دیروز علیرضا زالی، فرمانده ستاد مبارزه با کرونای تهران به شورای شهر پایتخت رفته بود که آنجا نیز بحث‌هایی از این جنس مطرح و از تناقضاتی که میان تصمیمات دولتی وجود دارد انتقاد شد.

شهربانو امانی، عضو شورا در این جلسه گفت میان ستاد ملی و ستاد تهران هماهنگی نمی‌بینند و علی اعطا نیز گفت چون از اصناف حمایت نمی‌شود به جای تعطیلی کسب و کارها باید به تعطیلی ادارات توجه شود و زهرا نژادبهرام نیز از زالی پرسید چرا قرنطینه در تهران اجرا نشد و چرا طرح شورا برای تعطیلی مترو را قبول نکردید و چرا تعداد اتوبوس‌های فعال درخطوط را کم کردید تا با تراکم جمعیت مواجه شویم.

تراکم وسایل حمل و نقل عمومی در برخی از شهرهای بزرگ کشور حقیقت تلخ این روزهاست که ربط مستقیم با تصمیمات دولت دارد. دیروز ویدئویی از یك اتوبوس در شهر اصفهان منتشر شد که مردم در آن کیپ تا کیپ یکدیگر ایستاده بودند و حتما میانشان کرونا نیز جولان می‌داد و عکسی دیگر از شهری که ادعا می‌شد تهران است منتشر شد که مسافران اتوبوس در روزی کرونایی کم مانده بود از شدت ازدحام به بیرون پرت شوند که هر دو سیاست‌های اشتباه در مواجهه با کرونا را به نمایش می‌گذاشت.

در واقع حتی جلسه اعضای شورای شهر تهران با زالی نیز وجود آرای متناقض و آشفتگی در تصمیمات را روایت می‌کرد، هرچند وزیر بهداشت به عنوان فرمانده کل مقابله با کرونا نه قبلا و نه حالا قائل به این تناقضات نیست. سعید نمکی حتی دیروز منکر وجود اختلاف در اعمال برخی سیاست‌ها شد و از همه خواست به طبل تفرقه نکوبند، اما شاید بی‌خبر بود آنچه درجامعه لمس می‌شود سیاست‌ها و تصمیمات متناقض است که وجود چند صدایی را عیان می‌کند. حاصل این تناقض‌ها نیز شکل گرفتن دوگانه خطرناك کار یا خانه است که مردم را میان ماندن درخانه برای مصونیت از بیماری و رفتن به محل کار که دولت چراغ سبز بی‌خطر بودنش را نشان داده، سرگردان می‌کند؛ محصولش نیز شیوع هرچه بیشتر کرونا و ماندگاری طولانی‌تر این ویروس لعنتی میان ما.

جامعه+

جزئیات طرحی که رد شد

اما جزئیات طرح تعطیلی یك ماهه کشور چه بود؟ این طرح در صورت تصویب، دولت را مکلف می‌کرد اقلام ضروری دهك‌های پایین جامعه و حقوق کامل آنها را تا دو ماهه آینده تامین کند. همچنین براساس این طرح، دولت باید مبلغ کمك‌معیشتی افراد تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی را برای دو ماه آینده به صورت یکجا و به میزان دو برابر مبلغ عادی به حساب آنها واریز می‌کرد. در طرح تعطیلی یك ماهه کشور همچنین تاکید شده بود که دستگاه اجرایی باید حقوق کارکنان خود را با هر نوع قرارداد در زمان تعطیلی به صورت کامل پرداخت کند. استفاده رایگان از خدمات اینترنتی برای همه کاربران و رایگان شدن قبوض آب، برق، تلفن و گاز تا حد مصرف استاندارد در دوران قرنطینه نیز از دیگر ضوابط این طرح بود.

تدوین‌کنندگان طرح ردشده اخیر، برای تامین بودجه مورد نیاز اجرای آن نیز منابع گوناگونی را پیش‌بینی کرده بودند که از جمله آن می‌توان به قطع فروش سهمیه‌ای بنزین، برداشت یك میلیارد دلار از صندوق توسعه ملی با اذن رهبر معظم انقلاب و مبالغ واریزشده از صندوق پول جهانی اشاره کرد. همچنین براساس طرح تعطیلی یك ماهه کشور، دولت باید برای همه پرسنل بیمارستان‌های درگیر با کرونا، از اول اسفند تا پایان همه‌گیری این ویروس، علاوه بر حقوق عادی ماهیانه، مبالغی را نیز به عنوان حق ماموریت پرداخت می‌کرد. البته اگر این طرح تصویب می‌شد، شهروندان به هیچ وجه حق خروج از منزل را به غیر از موارد کاملا ضروری نداشتند و این نوع ترددها نیز باید با هماهنگی کارشناسان وزارت بهداشت انجام می‌گرفت.

مکث

نسخه کارشناس

بازی با روان شهروندان

مجید صفاری‌نیاری، روانشناس اجتماعی: پیش‌بینی‌پذیری و کنترل‌پذیری، دو اصل مهمی است که به سلامت روان مردم کمك می‌کند. اگر مردم، احساس کنترل بر اوضاع و حس پیش‌بینی نسبت به این روزها داشته باشند، حتما حال بهتری دارند و احساس چیرگی بر این مشکل را خواهند داشت. در واقع اگر چنین احساس‌هایی را نداشته باشند، حال درماندگی و ناامیدی بر آنها غلبه خواهد کرد. پس طبیعتا اگر بخواهیم مردمی امیدوار و با حال خوب در خانواده و جامعه داشته باشیم که در فضای روانی خوبی قرار دارند، مسوولان و تصمیم‌گیران باید برنامه‌شان را به نحوی مدیریت کنند که مردم بتوانند آینده‌شان را پیش‌بینی کنند. تنوع و تعدد تصمیم‌گیری تاثیر مخربی بر روان جامعه می‌گذارد. واقعیت این است که در شرایط‌های بحرانی، هر دو اقدام ساختاری و رفتاری، می‌تواند باعث بهبود اوضاع شود. اقدامات ساختاری مانند قرنطینه. که به نوبه خود می‌توانند کارساز باشند اما اقدامات رفتاری هم به نوبه خود از اهمیت بالایی برای سلامت روان مردم برخوردار است. احساس من به عنوان روانشناس این است که در کنار تصمیم‌گیرندگان ما چند روانشناس قوی وجود ندارد که نکات روانی موضوع را به آنها گوشزد کند، چون در تصمیمات و اقدامات رفتاری برای سلامت روان جامعه، خیلی موفقیت‌آمیز عمل نکرده‌اند.

لزوم تقویت ناوگان حمل و نقل عمومی

حدیث نظرمحمدی، کارشناس بهداشت محیط: در این روزها که دغدغه خیلی‌ها این است که حمل و نقل عمومی چطور باید فعالیت کند تا به شهروندان آسیب‌های جدی نرسد، چند نکته بهداشتی می‌تواند چاره‌ساز این روزهایمان باشد. اولین نکته‌ای که در این شرایط باید رعایت شود این است که در تمام ناوگان‌های حمل و نقل عمومی، وسایل بهداشتی مانند دستکش، ماسك و ژل ضدعفونی قرار داده شود تا نگران تماس دستمان بر سطحی از این اتوبوس، مترو و... نباشیم؛ به هر حال هیچ‌کس نمی‌داند آدم‌هایی که در طول روز از این وسیله استفاده کرده‌اند مبتلا یا مشکوك بوده‌اند یا خیر. در مرحله دوم، کارکنان این ناوگان، از مسوولان نظافت، تا متصدیان بلیت، راننده و هرکسی که تحت عنوانی در این مسیر فعالیت می‌کند، وظیفه دارد که محیط اطراف و در دسترس خودش را به طور مداوم با الکل و مواد ضدعفونی‌کننده، ضدعفونی کند و جای هیچ شك و شبهه‌ای باقی نگذارد. در نهایت هم بهتر است زمان رسیدن هر وسیله نقلیه و تعداد آنها را نسبت به روزهای عادی بالاتر ببریم تا تعداد مسافران در هر بار سفر، به حداقل برسد و اجازه تجمع آدم‌ها چه در وسیله نقلیه و چه در صف انتظار برای رسیدن نوبت‌شان را ندهیم. ضمن این‌که می‌توانیم در درگاه‌های ورودی این ناوگان‌ها، مامورانی را برای تب‌سنجی قرار بدهیم تا مانع ورود فردی با علائم بیماری به جمع مسافران شود.

کار و سلامت با هم

فرشاد مهدی‌پور، کارشناس رسانه: واقعیت این است در این روزها ما درگیر تصمیم برای زندگی‌مان هستیم؛ زندگی‌ای که بخشی از آن را سلامت جسم و روحمان و بخش دیگر آن را درآمد و معیشت ما تشکیل می‌دهد. ماجرا این است که فارغ از این‌که دولتمردان خبر شروع کسب و کارها را زود اعلام کرده‌اند یا بهتر بود دیرتر این کار را انجام می‌دادند، بالاخره ما باید مدلی پیدا کنیم که بتوانیم با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، کسب و کارهایمان را شروع کنیم. مثلا این‌که اهالی رسانه‌های کاغذی، نسخه چاپی برای روزنامه ندارند، در حالی که هیچ بخشی از هزینه‌هایشان کاهش پیدا نکرده است. در واقع به نظر می‌رسد بهتر است این خبر را به ملت بدهیم که کم‌کم کسب و کارها راه بیفتد و در کنارش باید مدلی پیدا کنیم که هم کسب و کارها را فعال و هم بتوانیم سلامت‌مان را تضمین کنیم.

اقتصاد خانواده در تب

موسی احمدی، کارشناس اقتصادی: تأثیرات این بحران بر مدیریت مالی خانوار و کسب و کارهای کوچك و بعضا بزرگ موجب خلل در ثبات جریانات درآمدی آنها و افزایش ریسك اعتباری کسب و کارها شده است. در چنین شرایطی و با تعطیلی کسب و کارها در آستانه سال نو شاهد آثار زودرس آن برای کسب و کارهای کوچك و خانواده‌های کم‌بضاعت بوده‌ایم. حتی کم نیستند افرادی که پنهانی کار خود را دنبال می‌کنند و به این شکل احتمال شیوع بیماری را بیشتر می‌کنند. در این میان، اقداماتی از سوی دولتمردان در خصوص اختصاص منابع اعتباری و مالی و تعویق دریافت حقوق دولت از جمله مالیات و بیمه برای اقشار و کسب و کارهای آسیب‌دیده بوده‌ایم که میزان و استمرار آن بستگی به دوره زمانی به طول انجامیدن این بیماری دارد. یعنی در صورتی که این بیماری ظرف چند ماه آینده به پایان برسد می‌توان به این کمك‌ها امیدوار بود اما در صورت استمرار آن و طولانی‌تر شدن آن ممکن است آثار آن از این کمك‌ها فراتر رفته و دولت یارای کمك‌رسانی طولانی مدت نداشته باشد. پس کارایی این کمك‌ها مستلزم اتخاذ سیاست‌های بلندمدت در کنار برنامه‌های کوتاه‌مدت اجرایی است. همچنین در حال حاضر توجه به کسب و کارهای کوچك و مبتنی بر اینترنت و حمایت از نسل جوان در قالب ایده‌ها و کسب و کارهای نوین می‌تواند تا حد زیادی موجب بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها در ایجاد کسب و کارهای جدید شود.

شهر، آماده بازگشایی نیست

مهرداد مال‌عزیزی، کارشناس شهری: زیرساخت‌های شهری پایتخت و دیگر کلانشهرهای ما به هیچ وجه آمادگی لازم برای بازگشایی مشاغل را در عین تداوم تهدید همه‌گیری ویروس کرونا ندارد. باید توجه داشت که زیرساخت‌های یك شهر براساس سرانه‌های بهداشتی، فرهنگی، پذیرایی، گردشگری، ورزشی، خدماتی، مذهبی و تجاری آن ارزیابی می‌شود. اما دولت در مساله بازگشایی پلکانی مشاغل فقط به سرانه تجاری شهرها توجه می‌کند و متوجه ابعاد دیگر زندگی شهری نیست. یعنی مسؤولان دستگاه اجرایی توجه ندارند در صورت برقراری روال عادی مشاغل در کشور، برای سایر سرانه‌های زندگی شهری چه اتفاقی خواهد افتاد؟ سرانه‌های مختلف شهرها به‌خصوص زیرساخت‌های بهداشتی آن به هیچ وجه آماده ارائه خدمات به سیلی از بیماران مبتلا به کرونا نخواهد بود. بنابراین تا زمانی که همه زیرساخت‌های شهری در کنار هم آماده مقابله با کرونا نشوند، نباید به فکر بازگشایی دوباره مشاغل به عنوان سرانه تجاری شهرها بود. در مجموع، مسؤولان ما باید توجه داشته باشند اکنون وقت عادی کردن روال کسب‌وکارها نیست و بدون شك هزینه تعطیلی یك یا دو ماهه برای کشور بسیار کمتر از هزینه‌های تحمیلی ناشی از موج بعدی همه‌گیری کرونا در اثر بازگشایی مشاغل خواهد بود.